

КОНСПЕКТ

за конкурсен изпит за докторанти по професионално направление
3.5. Обществени комуникации и информационни науки

Медии и комуникации - Пресжурналистика 2025/2026 г.

1. Поява и развитие на периодичен печат в света. Възникване и еволюция на журналистически текстови форми. Журналистически дискурс. Жанр и жанрова система в пресата.
2. Пресата като медия и като част от системата на медиите. Съвременни световни тенденции в развитието на пресата.
3. Специфични характеристики на съвременната българска преса. Тоталитарна преса. Възникване на модела на независимата преса след 1989 година.
4. Типология на пресата. Всекидневникът – тенденции на модерния всекидневник. Седмичници – характеристика на специализираните издания. Типология на списанията.
5. Общи характеристики на медиатекста. Критерии за текстуалност. Факт и фикция. Текстова реалност. Корелацията функция-текст-жанр.
6. Отношение между информация и интерпретация. Форми на интерпретация на социалния факт чрез различните типове текстове. Селекциониране на новините. Начини за манипулиране чрез новините. Фалшиви новини. Постистина.
7. Журналистически жанрове в печата. Репортерското проучване – характеристика на прякото наблюдение. Интервюто като метод и жанр – видове интервюта.
8. Вербални и невербални послания в пресата. Типология на отношенията словесен-визуален текст във вестниците и списанията.
9. Графичен дизайн на съвременните медии. Триадата функция – ергономия – естетика в редакционния дизайн.
10. Идентичност и трансформационни модели на дизайна при мултиплатформено представяне на медиите.
11. Проблеми на разбирането на медиатекста. Изисквания за четивност на текста в пресата и в нейните онлайн версии. Изграждане на текста, съобразно спецификите на аудиторията.
12. Методи за анализ на медийните дискурси. Анализ на съдържанието – количествени и качествени характеристики. Текстолингвистичен анализ. Регистрационни карти.
13. Рефлексивната комуникация и специфичното ѝ влияние върху съвременния реципиент. Рефлексивният журналистически текст – форми на персонификация в личния разказ. Специфика на рефлексивния медиен образ на социални факти и събития.
14. Трансформация на класическите журналистически жанрове, повлияна от онлайн медиите и социалните мрежи. Хибридни жанрови формации. Хипертекст. Стори телинг.

Библиография:

1. Барт, Р. Разделението на езиците. С., 1995
2. Вестникът. Сборник. Съставители: Г. Лозанов, О. Спасов, С., 2001
3. Вълканова, В. Медии & уеб дизайн. Култура и функционалност на онлайн комуникацията. С., 2019.
4. Вълканова, В. Дизайн на книгата. Комуникационни и композиционни парадигми на традиционните и модерните типографски стилове. С., 2014.
5. Вълканова, В. Медиен дизайн. Креативност, консистентност и комуникация на модерните списания. С., 2013.
6. Вълканова, В. Дизайн на вестника. Традиционни, хибридни и онлайн емисии на пресата. С., 2008.
7. Вълканова, В. Графичен дизайн. Нови оформителски концепции на всекидневника. С., 2007.
8. Граматика на журналистиката. С., 1996
9. Григоров, И., С. Ангелов. Списанието в днешните български обществено-комуникативни реалности – медиен и социокултурен статут. С., 2004
10. Дьо Богранд, Р., В. Дреслер, С. Стоянова-Йовчева. Увод в текстовата лингвистика. С., 1995
11. Дюркейм, Е. Избрано. С., 1994. /Какво е това социален факт?/
12. Еко, У. Трактат по обща семиотика. С., 1993
13. Ефремов, Е. Журналистическото редактиране. С., 2003
14. Ефтимова, А. Регистри в журналистическия дискурс. С., 2018
15. Знеполски, И. Новата преса и преходът. С., 1997
16. Кардоуни, Д. Как се правят новините. С., 1993
17. Лидерът. Сборник. Съставители: Г. Лозанов, О. Спасов, С. 2002
18. Лингвистика на текста. С., 1995
19. Лозанов, Г. От гласа до камерата. В: Демократичен преглед, 1995, № 2-3.
20. Лули, Д. Новини на деня, вечни истории: Митологичната роля на журналистиката. С., 2003
21. Майър, Ф. Прецизната журналистика. Репортерско въведение в методите на социологията. С., 2004
22. Малет, М. Наръчник за журналисти от Централна и Източна Европа. С., 1992
23. Менгьоно, Д. Ключови термини в дискурс анализа. С., 2000
24. Монова, Т. Рефлексивният журналистически разказ – между „голите факти“ и емоционалната истина. В: Комуникация, медии, манипулация. Сборник. С., 2019
25. Монова, Т. Новият журнализъм на прехода. Между *корпоративния карцер* и новите медии. С., 2010
26. Монова, Т. Медиятекстът. С., 1999
27. Монова, Т. Думите, които разделят. Политическият дискурс в печата. С., 2000
28. Монова, Т. Журналистически жанрове. В: Речник на българската литература. Част II. Пловдив, 2000
29. Найденов, Д. Пресжурналистика. С., 1995
30. Остин, Д. Как с думи се вършат неща. С., 1996
31. Пачев, А. Малка енциклопедия по социолингвистика. Плевен, 1993
32. Проблеми на социолингвистиката IV. Социолингвистика и комуникация. С., 1995 /Глава VII – Писменият и устният език на масмедииите/
33. Растие, Ф. Изкуства и науки за текста. С., 2003

34. Семиотика. Между нещата и думите. С., 1991 /Раздел "Семиотика, текст, жанрове"/
35. Спасов, О. Преходът и медиите: политики на репрезентация. С., 2000.
36. 150 години българска журналистика. Сборник. С., 1994
37. Тодоров, Б. Увод в образната журналистика. С., 1982.
38. Тодоров, Цв. Семиотика. Реторика. Стилистика. С., 2000
39. Цанкова, Св. Съвременна българска преса. Пазарни и качествени трансформации. С., 2018